

GRANDESA I SERVITUD

A Mossèn Camil Geis, en homenatge

Si, Mossèn, ja ho sé. Coneixeu prou bé les lletres franceses i ja ho sé que en veient la capçalera, fàcilment recompondreu el títol d'aquella obra notòria.

Sí, Amic, ja ho sé que això és un manlleu i que qualsevol estudiant mediocre endevinarà l'autor. Però si el meu inici de plagi fes néixer un pensament per al gran De Vigny jo n'estaria més que content. ¡Són tan mancats de recordança els bons literats que és quasi un deure i un mèrit i una justícia fer-los alguna que altra malifeta d'aquesta guissa, i més si així un hom desvetlla records a llur favor!

Grandesa i Servitud. Heus ací una bella frase. M'agrada i fa bonic. Jo ja me la imagino dalt del frontis d'un monument clàssic, a l'acròpolis d'una ciutat hel·lènica. I m'abelleix, també perquè és lacònica i ideal. I em plau, encara, perquè és viril i és lapidària. I tota ella suscita el somni.

Amb dues paraules una bella sentència. Dos mots contundents i elegants, de justesa ideal, d'eufonia perfecta.

Deia aquell poeta, malauradament perdut tan jove, parlant d'un amor: "Ara no es fa però jo encara ho faria..." Us recordeu, Mossèn? Doncs, mireu. Ara tampoc ja no es fa però jo ho he fet i amb els mots manllevats he confegit, per Vós, una bella divisa. És la divisa de la vostra vida, és el guardó pel vostre capteniment.

¿No us agrada, Amic? ¿No faria bonic a la llinda del vostre portal? ¿O bé us plauria molt més que la brodésim amb fil d'or al bell mig del vent,

a la llum de les estrelles? ¿És, potser, en desacord amb el Mestre? ¿O no és divisa prou digna d'un Mossèn o no gens no s'adiu amb el Poeta?

Sacerdot. Poeta. Músic. Tres mesters per a un home.

Sacerdot, que val tant com servidor i mitjancer del Creador Altíssim. Poeta, o sia creador, entre els homes, segons el mot inventat, segles ha, allà a la Grècia sàvia. Músic, que és com dir lloador de Déu, senyor del ritme i de la melodia, alegria dels homes, pau i consol de l'ànima.

Tres bells oficis d'aprenentatge llarg i difícil. I manta vegada de constància dura. Tres professions per a les quals cal estar sempre en gràcia i fer-les amb gràcia. Tres missions que exigeixen, tothora, vocació i servitud, fidelitat i mestratge. Però, per damunt de tot, servitud.

Servitud i fidelitat a la Veritat. Servitud i amor als homes. Servitud a la Belleza i a la Norma. I, encara, domini sobre la innata rebel·lia.

Només així, i pel camí d'aquestes servituds, heu arribat a la grandesa. Grandesa que vol dir tant com elevació moral, altesa, virtut pròpia de l'home excel·lent.

Més d'un cop se us ha fet costa amunt l'agermanament de la grandesa amb la servitud als homes majorment quan els homes volien que la servitud fos, només, esclavitud. ¡Bé prou que us l'haurien atorgada, ells, la grandesa -al seu estil, però- si sempre haguéssiu estat dels seus capricis, adulator dels seus orgulls, encobridor de les seves viltats!

Si haguéssiu estat un sacerdot una mica de Déu i un bon tros del diable; si amb el vostre vers haguéssiu encensat els vanitosos i afalagat els prohoms; si la vostra música hagués estat un garbuix de sorolls epilèptics aplaudits pels vulgars, us haurieu guanyat les multituds i haurien abastat una llarga tongada d'honors mundans i de fama. I parlarien avui de vós, extensament, les enciclopèdies, les biografies, les antologies i els glossaris.

Massa sovint la fidelitat es paga cara. I la grandesa té també ben sovint, unes feixugues servituds. I més encara a casa nostra, en «aquesta pobra, trista, dissortada pàtria».

Vós, emperò, tot això ja ho sabíeu. Ho sabíeu de temps, de quan segurament devieu acompanyar amb música d'orgue, aquell cant de joventut i d'esperança, majestuós i enèrgic, les estrofes del qual prou recordeu.

Una d'elles feia: «Som catalans i cristians/que és com dir herois dues vegades». Pla bé ho sabíeu tot això però, a desgrat de tot vàreu fer honor a la promesa. I vàreu preferir d'ésser un heroi dues vegades.

És per totes aquestes coses que a mi m'ha semblat que cap més divisa no era tan justa ni tan exacta i adient, ni tan definidora de la vostra vida i de la vostra obra, com la de **Grandesa i Servitud**.

De tot cor us en faig ofrena Mossèn. Accepteu-la, si us plau.

Agustí Palau i Codonyers
Barberà, novembre de 1982